

НІЖИНСЬКА СТАРОВИНА

СОЦІАЛЬНА ІСТОРІЯ НІЖИНСЬКОЇ

Сергій Зозуля (Ніжин)

НІЖИНСЬКІ КОРЕНІ РОЗЕНБАУМІВ: КІЛЬКА ШТРИХІВ СІМЕЙНОЇ ІСТОРІЇ

Співака, композитора Олександра Розенбаума багато хто вважає “своїм”. Його пісні про Афганістан близькі тим, хто пройшов пекло громадянської війни в далекій азійській країні; військові пісні не залишають байдужими ані ветеранів війн минулого сторіччя, ані сучасних кадровиків; навіть теперішні “нові” бізнесмени різного прошибу вбачають у оспівуванні чоловічих чеснот відображення власного способу життя. І звичайно ж, “своїм” Олександра Розенбаума вважають пітерці, за надзвичайну любов і пієтет у піснях про російську північну столицю. Між тим, на цьому “вогнищі слави” руки можуть погріти не тільки мешканці Санкт-Петербургу.

Генеалогічні корені родини співака, зрештою – як і більшості єврейських родин пострадянського простору, охоплюють доволі широку географію. Материнська лінія губиться в Білорусі серед родоводу гомельських міщан Ловянових і Міляєвих, а також на Півдні України – серед одеських Рабиновичів [1]; корені дружини Олени Савшинської – десь у Прибалтиці серед родоводу ризьких євреїв Лубоцьких [2]. Батьківська лінія бере початки від новгородсіверських Розенбеймів, які наприкінці XVIII ст. з’явилися в тодішньому центрі намісництва, ймовірно із західних земель колишньої Речі Посполитої [3]. З утратою Новгородом-Сіверським адміністративного значення на початку XIX ст., а відтак і економічної привабливості, прапрапрадід Олександра Розенбаума Ханін переїхав до Чернігова; інші нащадки Ельї Розенбейма – найстаршого з відомих представників цієї лінії – ще певний час проживши в Новгороді-Сіверському, приблизно за півсторіччя потому переселилися до більш

¹ 12 єврейських семей Петербурга. – СПб., 1998. – С.341-343, 349.

² Там само. – С.349.

³ Про це можна судити з трансформування прізвища Розенбейм у Розенбаум, що могло відображати різночитання його німецької та єврейської (їдишу) транскрипції. Можливо також, зміни у прізвищі були пов’язані з військовою повинністю, від котрої євреї переселенці на певний час звільнялися. В такий спосіб перший із чернігівських Розенбаумів міг відвести загрозу призову від себе або своїх дітей, оскільки євреїв призивали не за особистою чергою у списку, а за чергою у списку сімей.

економічно привабливих місць, дехто – до Ніжина [1].

Однак, незважаючи на досить інтригуєче для жителів Ніжина твердження, дід співака Шмар'я-Мовша народився в 1894 р. в Чернігові [2] і був представником старшої лінії Розенбеймів/Розенбаумів. А от уже його молодший син Яків народився в Ніжині наприкінці 1923 р. в будинку родича по материнській лінії Лева Шлелевича Рубановського [3]. Сталося це після того, як наприкінці 1919 р. теща Шмар'ї-Мовши Сіма Рубановська забрала свою доньку Ципору з чоловіком і немовлям – старшим братом Я.Ш.Розенбаума Семеном – до Ніжина, рятуючи їх у такий спосіб від негараздів громадянської війни [4].

Метричний запис про народження Я.Ш.Розенбаума

¹ Державний архів Чернігівської області (далі – ДАЧО), ф. 679, оп. 10, спр. 1308, арк. 245 зв., 277 зв.; спр. 1261, арк. 520. Починаючи від Ханіна (сина найдавнішого відомого з Розенбеймів – Ельї) ця представники цієї частини лінії Розенбаумів зазначаються як чернігівські міщани; нащадки його брата Мордуха, зокрема онука останнього Шмерка, залишилися за соціальним статусом новгородсіверськими міщанами.

² Відділ Державного архіву Чернігівської області в м.Ніжині (далі – ВДАЧОН), ф. Р-61, оп. 1, спр. 1350, арк. 6. Ця дата, як і дата народження його майбутньої дружини Ципори Рубановської встановлена за записами про народження їх сина Якова.

³ ВДАЧОН, ф. Р-61, оп. 1, спр. 1350, арк. 6. Цей будинок і досі стоїть на колишній вул. Богдано-Хмельницькій (зараз – Лашенка), практично не зазнавши змін зовні. Змінився лише номер – з №14 на №16 (у післявоєнний час частину садиби віддали під забудову ще однієї приватної оселі).

⁴ Частина біографічних матеріалів із історії сім'ї Розенбаумів записано від Г.А.Рубановської, вдови двоюрідного діда О.Я.Розенбаума Семена Ісаковича, яка зараз проживає разом із сім'єю своєї онуки в Чернігові.

Чернігівські Розенбауми, починаючи від діда Я.Ш.Розенбаума Лейби-Моїсея Нехельєвича [1], займалися посередницькою торгівлею в досить великих об'ємах, про що говорить факт належності останнього до гільдійного купецтва [2]. На ниві комерційної діяльності й зав'язалися контакти з представниками одного з відгалуджень потужної родини ніжинських міщан Рубановських, що з'явилися в Чернігові Рубановські з'явилися не так давно – на межі XIX-XX ст. Родина Рубановських цікава вже тим, що практично всі її представники були торговцями одного профілю: більшість з них з покоління у покоління займалися виключно м'ясним промислом. За спогадами Г.А.Рубановської, вдови Ісака Гілельовича (Ілліча) – сина засновника чернігівської “філії” сімейного бізнесу Рубановських, географія м'ясозаготівель охоплювала територію майже всієї тодішньої Чернігівської губернії і північну частину Полтавщини. Що, до речі, підтверджується географією шлюбних зв'язків родини. Так, дід І.Г.Рубановського Нохим-Давид Янкелевич свою доньку Ресю видав у 1870 р. за пирятинського міщанина Хаїма-Залмана Краснопольського (через два роки, після смерті Ресі, він висватав іншу доньку Нохима-Давида – Юдог'ю) [3], його ж донька Шера-Бейля в 1865 р. Вийшла заміж за жителя містечка Борзни Арона Жутовського [4]; до Пирятина в 1889 р. переїхала племінниця Н.-Д.Я.Рубановського Фейля-Роза Іцківна [5]; торгові інтереси простежуються і в шлюбах сестер Ісака Гілельовича Нехами з батуринським торговцем Олександром Аптерманом у 1924 р. [6] та Ципори (або Ципи) в 1894 р., що поріднив Рубановських із Розенбаймами, ставши своєрідним скріпленням їх комерційного союзу [7].

Про походження і час появи Рубановських і Ніжині достовірно майже нічого невідомо. Як і Розенбаумів, їх появу на території Чернігівщини можна пов'язувати з включенням до складу Російської імперії західних частин Речі Посполитої, з території Піденно-Західної Волині (Рівненщина) чи Прикарпаття. Право на такий висновок дають записи з метричних книг ніжинських синагог, де прізвище Рубановських до початку 1860-х років писалося на польський манер “Рубановські” [8]. До того ж, ще одна сім'я сучасних чернігівських євреїв Рубановських, яка не має спільних родинних коренів із сім'єю чоловіка Ганни Адамівни, має походження з території теперішньої Рівненської області. Біографічних даних про першого відомого із Рубановських Янкеля досі не виявлено, проте, найдавніші документально засвідчені з цієї родини особи – сини Янкеля Лейба, Нохим-Давид і Хаїм – народилися ймовірно вже в Ніжині

¹ Про більш ранішу в часі професійну діяльність Розенбаумів/Розенбеймів твердити немає можливості через брак достовірної інформації.

² 12 еврейских семей Петербурга... – С.349.

³ ВДАЧОН, ф. 679, оп. 19, спр. 457, арк. 13, 53 зв.

⁴ Там само, ф. 679, оп. 20, спр. 11, арк. 103 зв.

⁵ ДАЧО, ф. 679, оп. 10, спр. 1258, арк. 587.

⁶ ВДАЧОН, ф. Р-61, оп. 1, спр. 1352, арк. 94.

⁷ Там само, ф. Р-61, оп. 1, спр. 1350, арк. 6.

⁸ Напр. см.: ВДАЧОН, ф. 679, оп. 20, спр. 9, арк. 76.

в 1810-1820-х роках, оскільки їх старші діти Іцко Лейбович, Йосель Нохимович [1] та Давид Хаїмович, що достовірно народилися в Ніжині, зазначені вже як діти ніжинських міщан [2].

На відміну від Розенбаумів, комерційна діяльність Рубановських охоплювала не тільки посередницьку торгівлю. На початку ХХ ст. представники цієї родини “живим” товаром уже не торгували, – більш вигідним стало продавати перероблене м’ясо та м’ясоковбасні вироби. В 1910-х роках у Ніжині неподалік від будівлі банку функціонувала скотобійня та завод із переробки тваринних кишок, що належав Коновалову, своякові Евеля Лейбовича Рубановського [3]. Сам же Е.Л.Рубановський утримував м’ясну лавку на території Торгової (або Соборної) площі (сучасного Базару). Задля розвитку свого бізнесу він у 1901 р. вступив у Ніжинське товариство взаємного кредиту (НТВК) з правом на кредит у 100 руб. В 1915 р. справи були настільки успішними, що потреба у кредитуванні відпала і він вийшов зі складу товариства [4]. Спільно зі своїми дружинами м’ясні лавки на Торговій площі Ніжина мали також Абрам Давидович Рубановський (лінія Хаїма Янкельовича), дядько І.Г.Рубановського Абрам Нохимович та його ж племінник Іцко Іцкович [5]. Щоправда, останній у 1911 р. м’ясну торгівлю лавку лишив дружині, оселився біля залізничної станції й “перепрофілювався” на гужові вантажні перевезення [6]. Значно зросли обсяги м’ясозаготівель і, відповідно, об’єми продажу. Так, для збільшення продовження родинної справи, син Меєра-Лейби Лейбовича Рубановського Арон у 1910 р. вступив до НТВК з правом на кредит у 500 руб. під заставу векселів свого батька [7]. Вже на той час А.М.Рубановський за комерційною потребою змушений був більше часу проводити у Вільно задля забезпечення збуту свіжого і переробленого м’яса. Очевидно, за два роки обсяги торгівлі зросли настільки, що він вирішив узагалі переселитися до Вільно і в травні 1912 р. вийшов із членів товариства

¹ У номінуванні євреїв по-батькові є суттєва складність: єврейські чоловічі імена (і жіночі також) часто були подвійними, а інколи й потрійними. В офіційних (наприклад, метричних) документах ім’я батька визначали зазвичай за першим іменем. Щоправда інколи використовували інші частини складного чоловічого імені. Частіше за все це було пов’язано з найбільш уживаною частиною імені в побуті, в родинному спілкуванні, найближчому оточенні тощо (що, в свою чергу, могло бути викликаним наявністю кількох членів місцевої єврейської громади з ідентичними іменами). В даній розвідці подано сучасну транскрипцію номінативу по-батькові (-ович,-евич,-евич,-івна,-івна); в документах установ Російської імперії він [номінатив по-батькові] утворювався шляхом утворення присвійного іменника від імені батька з написанням після слова “син” або “донька”. Сучасне написання стало практикуватися з початку ХХ ст., переважно по відношенню до статних і поважних у суспільстві осіб. У документах клерикального походження (в т.ч. метричних книгах) до останнього вживалася стара форма по-батькові.

² ВДАЧОН, ф. 679, оп. 19, спр. 457, арк. 13; оп. 20, спр. 9, арк. 77, 77 зв.

³ Там само, ф. 1221, оп. 1, спр. 1442, арк. 7.

⁴ Там само, ф. 1221, оп. 1, спр. 1442, арк. 5.

⁵ Там само, ф. 1221, оп. 1, спр. 1072, арк. 5; спр. 1380, арк. 5.

⁶ Там само, ф. 1221, оп. 1, спр. 1380, арк. 5.

⁷ Там само, ф. 1221, оп. 1, спр. 2291, арк. 1.

[1]. Про розмір капітала А.М.Рубановського (а відтак і про обсяги комерційної діяльності) може свідчити факт, що декларуючи відсутність власної нерухомості, при переїзді спільний із батьком будинок було продано майже за 7 тис. руб. [2] Загалом, за свідченнями Г.А.Рубановської, тільки “чернігівська філія” Рубановських (спільно з компаньйонами Розенбаумами) відправляла до Москви, Санкт-Петербургу та Вільно до десятка залізничних вагонів м’яса щотижня.

Іншою ніжинською гілкою родоводу Розенбаумів є представники не менш потужної ніжинської єврейської родини Тарнопольських. Її походження визначити дещо простіше. Для євреїв, особливо переселенців, часто вживаним для утворення прізвищ використовувалася назва місцевості проживання. Відтак, назва міста, зафіксована в прізвищі предків О.Я.Розенбаума, допомагає локалізувати місце проживання когось із попередників ніжинських Тарнопольських: Тернопіль або Тернопольщина. Написання ж прізвища за польською назвою цього міста “Tarnopol” – аргумент на користь ймовірного часу переселення: кінець XVIII – початок XIX ст., що, знову ж, пов’язано з поділом Речі Посполитої. В усякому разі достовірно можна говорити про Єреха-Іделея – сина найстаршого з документально засвідчених у Ніжині з Тарнопольських Ізраїля [3] – як про місцевого жителя. В 1837 р. сина ніжинського міщанина Шльоми (сина Єреха-Іделея) Янкеля мали забрати на військову службу [4]. Не вдаючись у детальне аналізування наслідків рекрутського призову того часу для долі як призовника, так і його родини [5], зазначимо, що для того аби до представника сім’ї Є.-І.І.Тарнопольського дійшла черга на призов у рекрутських списках, найстарший із сім’ї мав прожити за місцем призову не менше 10-15 років. Цілком природньо, що сім’я Єреха-Іделея зробила все, щоб уникнути фактичної втрати члена родини. Спочатку Я.Ш.Тарнопольський виявив бажання перейти у православ’я (євреїв-неофітів за імперськими законами звільняли від військової служби), але запізно – це треба було зробити до початку призову [6]. Потім майже півроку ухилився від служби. Не допомогло й клопотання родичів у міської влади. Навіть за розпорядження голови Ніжинської міської думи Макарова про звільнення Янкеля Тарнопольського від призову і перенесення черги на наступну в списку єврейську родину [7], йому довелося відслужити десять років. Тільки в 1847 р. за жалобою дядька Ошера і його дружини Фруми до Чернігівського цивільного губернатора Янкеля було визнано непридатним до військової служби й повернуто додому [8].

¹ Там само, ф.1221, оп.1, спр.2291, арк. 5.

² Там само, ф.1221, оп.1, спр.2291, арк. 2 зв.

³ ДАЧО, ф. 128, оп. 1, спр. 5527, арк. 14.

⁴ Там само, ф. 128, оп. 1, спр. 5527, арк. 1.

⁵ Всі “принади” 25-річного перебування в російській армії при Миколі І гарно виписані як у науковій, так і в художній літературі (хоча б на прикладі Т.Г.Шевченка). Варто лише нагадати, що в цей час йшла перша чеченська війна. Додатково зауважимо, що для патріархальної єврейської родини, попри їх беззаперечну родинну солідарність, це було втратою робочих рук і, частково, годувальника.

⁶ ДАЧО, ф. 128, оп. 1, спр. 5527, арк. 23.

⁷ Там само, ф. 128, оп. 1, спр. 5527, арк. 14 зв.

⁸ Там само, ф. 128, оп. 1, спр. 12740, арк. 1, 2, 4.

Побутовість цього епізоду з життя родини очевидна, однак, його значимість, крім такої ж побутової цікавості, полягає в тому, що з документів можна достеменно визначити персоналії перших із ніжинських Тарнопольських, а відтак, визначити основні лінії родоvodu. Останнє вкрай важливо через їх надзвичайну багаточисельність [1].

Одним із синів брата О.Є.Тарнопольського Шльоми – і, до речі, рідним братом згаданого Янкеля – був Юда (або Юдка), постать якого для родоvodu Розенбаумів є ключовою. Його старша донька Сіма стала своєрідною зв'язною ланкою між Тарнопольськими та Розенбаймами: в 1889 р. батько видав її за ніжинського міщанина Гілея Нохимовича (або Давидовича) Рубановського [2]. Юда Шльомович прожив усе життя в Ніжині, займався торгівлею – утримував кілька галантерейних крамниць, за обсягом капіталу був зарахований до гільдійного купецтва, про що з великою повагою і пієтетом згадують його нащадки [3].

Для Тарнопольських дрібна галантерейна і бакалійна торгівля була основним видом заняття. В цьому плані найбільш помітними були постаті двоюрідних братів Ю.Ш.Тарнопольського Ошера та Менделя Шмульовичів (Соломоновичів). На зламі ХІХ-ХХ ст. вони разом зі своїми дружинами утримували в Ніжині кілька дрібних крамниць і торгових лавок, зокрема дружина Ошера Бейля володіла мучно-бакалійними лавками на Козирівці та Торговій площі [4]. У 1900 р. Мендель Тарнопольський, під гарантії векселів брата та його дружини вступив до НТВК з правом кредиту на 200 руб. [5] Після смерті Ошера Шмульовича Тарнопольського в 1909 р. Мендель об'єднав капітал родини покійного брата з власними та капіталом тестя Моїсея Сегала, що дозволило йому отримати кредит від НТВК в 1915 р. на 500 руб. [6] Це дало можливість відкрити на Гоголівській вулиці крамницю готового суконного одягу [7], де реалізувалася переважно продукція власного швейного ательє

¹ На відміну від Рубановських, єдине походження для всіх ніжинських Тарнопольських достеменно визначити поки не вдалося. Велика ймовірність того, що в Ніжині проживали представники ще кількох гілок цієї родини, можливо більш ранньої родинної спільності; водночас вони могли репрезентувати братів, дядьків Єреха-Іделя та їх сім'ї, щодо родинної приналежності інформації поки-що немає.

² ДАЧО, ф. 679, оп. 10, спр. 1258, арк. 598.

³ 12 еврейских семей Петербурга... – С.349. Крім спогадів Я.Ш.Розенбайма, про приналежність до гільдійного купецтва та поважність у Ніжині Ю.Ш.Тарнопольського зазначає Г.А.Рубановська (за свідченнями свого чоловіка) та Маня Тарнопольська – вдова Рувима Нохимовича (Наумовича), двоюрідного онука Юди Шьомовича.

⁴ ВДАЧОН, ф.1221, оп.1, спр.1377, арк. 4.

⁵ Там само, ф.1221, оп.1, спр.1377, арк. 1-1 зв.

⁶ Там само, ф.1221, оп.1, спр.1377, арк. 5, 7-7 зв.

⁷ Там само, ф.1221, оп.1, спр.1377, арк. 9.

[1]. Про значний обсяг торгівлі може свідчити факт, що, незважаючи на суттєве подорожчення тканин під час I Світової війни, крамниця і ательє М.Ш.Тарнопольського продовжували успішно функціонувати [2].

Однак, серед Тарнопольських культивувалися не тільки заняття комерцією. До цієї родини належить кілька помітних у Ніжині представників інтелектуальних професій. Визначний мистецький діяч Ф.Д.Проценко в своїх спогадах згадував про скрипаля Янкеля Тарнопольського з організованого Б.П.Вержиківським у 1920 р. симфонічного оркестру [3]. Цим скрипалем був наймолодший син Ю.Ш.Тарнопольського, котрий у 1914 р. був мобілізований на фронт [4], а після громадянської війни повернувся до своєї родини в Ніжин. Двоюрідний онук Юди Шльомовича Лейба Нохимович був чи не першим із Тарнопольських, хто отримав медичну освіту. В 1921 р. він вступив до Ніжинської фельдшерсько-фармацевтичної школи (наступниця фельдшерсько-акушерської школи П.А.Буштета та попередниця сучасного медичного училища),

Я.Ш.Розенбаум – один із кращих лєнінградських лікарів

¹ Цікаво, що жив Мендель Шмольович із сім'єю після смерті брата Ошера в його великому кам'яному будинку на вул. Липіврізькій; а в будинку поруч у той же час жила сім'я Ізраїля Ельєвича Розенбаума – сина племінника Лейби-Моїсея Розенбаума. До речі, поруч із будинком на вул. Богдана Хмельницького (сучасної Лашенка), де народився Я.Ш.Розенбаум, на розі вул. Широкої (сучасної Богдана Хмельницького) розміщувався будинок Нохима-Арона Тарнопольського, двоюрідного онука Юди Тарнопольського. Не кажучи вже про цілий єврейський квартал з двох Покровських (сучасних Боженка та Енгельса) та Купецької (сучасної Жовтневої) вулиць, де і Тарнопольські, і Рубановські, й інші ніжинські євреї жили поруч; і де, власне, жив Ю.Ш.Тарнопольський у власному будинку по вул. на розі вул. 1-ої Покровської та Купецької, знаходився будинок Давида Гілельовича Рубановського – брата матері Я.Ш.Розенбаума.

² Мень М. До історії єврейської громади // Євреї в Ніжині. Науковий збірник. – Ніжин, 2001. – С. 30.

³ Проценко Ф.Д. Мистецькі спомини. – Ніжин, 1993. – С.56.

⁴ ВДАЧОН, ф. 1113, оп. 1, спр. 10, арк. 25 зв.

Бабуся Блюма, дідусь Мойсей, мама Циля Іллінічна та батько Самуїл (Шмар'я) Мойсейович

Прадідусь Юда Гарнопольський із доньками Симою та Поліною

яку закінчив у наступному році [1] і далі працював за фахом фельдшера. Чудову освіту отримав син Менделя Шмульовича Самуїл.

Після закінчення чоловічої гімназії та соціально-економічному відділу Ніжинського інституту народної освіти [2], він з 1923 р. почав працювати в Ніжинській колегії адвокатів. Закінчивши в 1925 р. Київський інститут народного господарства С.М.Тарнопольський отримав професію адвоката і до ліквідації в УСРР округів працював юристом-консультантом Ніжинського окрвиконкому, потім на тій же посаді в райвиконкомі [3]. З квітня 1930 р. почав викладати в Ніжинському технікумі радянського будівництва, а отримавши другу вищу освіту в Київському фінансово-економічному інституті, в 1931 р. перейшов викладати економічну географію до Ніжинського інституту соціального-виховання (сучасний гоголівський університет) [4], де працював на кафедрі економіки під орудою українського вченого-економіста проф. М.П.Руткевича. С.М.Тарнопольський працював у інституті одночасно з плеядою відомих учених: філологом і культурологом, членом-кореспондентом АН СРСР проф. В.І.Резановим, літературознавцем проф. Є.О.Неданкевичем, античником і суспільствознавцем проф. К.Т.Штеппою, істориками проф. М.Н.Петровським тощо.

Багато в чому визначальною в історії проживання в Ніжині представників родоводу Розенбаумів стала межа 1920-1930-х років. Пропрацювавши всього рік на посаді доцента, С.М.Тарнопольський опинився серед “проскрибованих” викладачів, що були звільнені з інституту за результатами партійної “чистки”, – непідходящим виявилось соціальне походження: син крамаря-власника,; крім того, не виявив “критичності” (читай – “не доносив”) до керівництва кафедрою тощо [5]. Не кажучи вже про батькову торгівлю, що безсумнівно була націоналізована. Як, напевне, й лавки Ю.Ш.Тарнопольського.

Революційні перипетії, життя із забороненою грошей і торгівлі за “військового комунізму”, нанесли непоправного удару по родинній комерції, а відтак – і по життєвому укладу Рубановських. І хоча за непу дрібна торгівля потроху ожила, “м’ясний бізнес” Рубановських набув нових рис. Скотобійні, кишковопереробний завод, як і інші заклади дрібної промисловості з приватних стали колективними у вигляді кооперативів, артілей. Колишні ж власники часто займали в них керівні посади різного рівня. Так було в Ніжині з тютюновими фабриками братів Айзенбергів та Золотницького, шкіряним заводом Фабрикантів тощо [6]. Приватні м’ясозаготівлі змінилися на державні заготівельні контори. В одній із таких у Ніжині працював дядько Я.Ш.Розенбаума Давид Гілельович Рубановський. За іронією долі для нього продовження сімейного бізнесу стало фатальним: липневого вечора 1928 р., повертаючись додому з роботи із значною сумою грошей, він був убитий і

¹ Там само, ф.Р-6187, оп.1, спр.185, арк. 1, 3.

² Там само, ф.Р-6121, оп.2, спр.3445, арк. 2.

³ Там само, ф.Р-6121, оп.2, спр.3445, арк. 2 зв.

⁴ Там само, ф.Р-6121, оп.2, спр.3445, арк. 1.

⁵ ДАЧО, ф. П-1669, оп. 1, спр. 200, арк. 44-45; ВДАЧОН, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 497, арк. 22.

⁶ Див.: Мень М. До історії... – С. 31, 34-35.

пограбований невідомими за кілька сот метрів від власного будинку [1]. За свідченнями Г.А.Рубановської, в 1931 р. в Чернігові було заарештовано батька її чоловіка Ісака Гілельовича (Ілліча), конфісковано будинок. У таких умовах двоє з його дітей та батько Гілель Нохимович померли під час голодомору в 1931-1932 р. Такий перебіг подій не міг не вплинути на рішення батька Я.Ш.Розенбаума з сім'єю переїхати з Ніжина до тодішнього Ленінграду [2]. Як виявилось – назавжди.

Насьогодні ні Рубановських, ні Розенбаумів у Ніжині немає. Під час наступу військ вермахту в 1941 р. багато єврейських – і не тільки – сімей рятувалися евакуацією. Однак, у Ромнах на залізничній станції весь обоз із евакуантами, серед яких були всі ніжинські Рубановські, знищив нацистський десант [3]. Після евакуації з Тарнопольських у Ніжині залишився тільки Юда Шльомович, який не забажав покидати рідне місто і свій будинок [4]. Але окупацію він не пережив, розділивши долю кількох тисяч ніжинських євреїв: або був розстріляний відразу після окупації міста, або помер у гетто поблизу Козельця. До останнього часу в Ніжині єдиним представником родини Розенбаумів по лінії Тарнопольських була Маня Тарнопольська – вдова Рувима Нохимовича (Наумовича), онука брата Юди Шльомовича Ізраїля; поки на початку 1990-х років із Санкт-Петербурга не переселилася Неля Іллівна (Ельївна) Васильєва, онука сина Ю.Ш.Тарнопольського Ізраїля-Неуха [5].

У цілому, історія Ніжина аж ніяк не обділена яскравими постатями – митцями, вченими, громадськими й політичними діячами як минулого, так і сьогодення. Проте, відкриваючи кожне нове ім'я, що тією чи іншою мірою дотичне до плину життя в цьому місті, з більшою повнотою намагаєшся зрозуміти умови і обставини життя, в котрих жили сучасники тих чи інших подій з історії древнього тисячорічного міста, до певної міри корегується розуміння подій минулого тощо. Досі ні родоводи відомих ніжинців, ні їх сімейна історія ще не були об'єктом спеціального вивчення. Між тим – це один із пріоритетних напрямів у сучасній історичній науці, оскільки він допомагає персоніфікувати безликі цифри, дати, оживити сухий фактаж історичного дослідження.

Родина Розенбаумів досить відома, але про її ніжинські корені досі було відомо в більш-менш загальних рисах лише близьким родичам О.Я.Розенбаума, що володіли уривками з усної сімейної історії. Доповнення таких відомостей із одного

¹ ВДАЧОН, ф. Р-61, оп. 1, спр. 1406, арк. 13.

² 12 єврейських семей Петербурга... – С.349.

³ Ці свідчення записані зі слів Мані Тарнопольської, яка була подругою доньки Давида Гілельовича Рубановського Бели і яка разом зі своїм чоловіком була серед цих евакуантів. Але на залізничній станції в Сумах вони загубилися, що й зіграло фатальну роль. Сучасні чернігівські Рубановські повернулися до цього міста після закінчення німецько-радянської війни.

⁴ 12 єврейських семей Петербурга... – С.349.

⁵ Щоправда, нині в Ніжині живуть ще кілька Тарнопольських. Донькою одного з них є Жанна Юрївна Блок (за другим чоловіком, за першим – Пінтусевич), всесвітньо відома українська спортсменка, чемпіон світу зі спринту. Але її родинні зв'язки з Розенбаумами досі не встановлені.

боку уривками з усної сімейної історії сучасних родин Рубановських і Тарнопольських, а з іншого – документальними джерелами, дало можливість пролити світло на питання про час і місце походження ніжинських гілок родовету Розенбаумів, визначити найбільш ранніх їх репрезентантів, визначити родословні лінії – а відтак, і ступінь родинних зв'язків як усередині кожної з родин, так і з представниками інших родин. Викладені моменти з біографій кількох яскравих членів родин Рубановських і Тарнопольських у даній розвідці вписані до сімейної історії Розенбаумів, але це не заважає використовувати їх при дослідженні часу і місця їх проживання: соціальної, економічної, національно-культурної історії Ніжина, Чернігівщини, Українського Лівобережжя ХІХ – першої третини ХХ ст. в цілому, історії єврейства в Україні тощо.

Сім'я О.Я.Розенбаума: донька, онук, зять, теща, мати,
тесть, брат і батько.

Праворуч уверху – Я.Ш.Розенбаум із синами Олександром
і Володимиром.

Праворуч унизу – Семен Іллч Рубановський

РОДОСЛОВНІ СПИСКИ
НІЖИНСЬКИХ РУБАНОВСЬКИХ І ТАРНОПОЛЬСЬКИХ

Коліно	Ім'я [дружина]	Діти	Чоловік доньки (дружина сина)	Перехід
РУБАНОВСЬКІ				
I.	Янкель (бл. 1780) [1]	Лейба (бл. 1810) [2] Нохим-Давид (бл. 1819) [3] Хаїм (бл. 1825) [4]		II. II. II.
II.	Лейба (бл. 1810) [2] [X 2, 1859: Азгель Ріся (?)] [X 3, 1865: Манькович Хелуца-Хіна (?)]	Іцко (бл. 1835) [5] Рахіль (1838) [6] Юдася (1839) [7] Нохим-Давид (1842) [8] Меєр-Лейба (1843) [9] Моїсей (1845) [10] Сіма (1847) [11] Евель (1854) [12] Сося (1862) [13] Іосель (1844) [14]	X 1856: Сампанір Бен-Кільбарон (1838) X 1858: Рабинов Шадесроил (1839) X 1864: Розенпуд Нисон (1844) (м.Чернігів) [дівчина]	Немає Немає III. III. III. Немає III. Немає III.
II.	Нохим-Давид (бл. 1819) [3] [X 2, 1879: Кривошесва Лея (1850)]	Хая-Геня (1846) [15] Рейся (1854) [16] Куня (1853) [17] Юдог'я (1854) [18] Хіна (1857) [19] Шера-Бейля (1859) [20] Двейра (1860) [21] Аврам (1861) [22] Гігель [Ілля] (1864) [23] Іцко (1867) [24] Шлель (бл. 1870) [25] Давид (1848) [26] Лейзер (бл. 1850) [27] Пейсох (бл. 1855) [28]	X 1866: Шапіро Арон-Ліпман (1847) X 1870: Краснопольський Хаїм-Залман (1849) (м.Пирятин) X 1871: Ліпкін Янкель (1845) (Гомельський повіт Мінської губ.) X 1872: Краснопольський Хаїм-Залман (1849) (м.Пирятин) X 1876: Белановский Ізраїль (1856) X 1865: Жутовський Арон (1856) (м.Борзна) X 1880: Лозинський Лейба (1856)	Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає III. III. III. III. III. III. III. III. III. III. III. III. III. III.
II.	Хаїм (бл. 1825) [4]	Давид (1848) [26] Лейзер (бл. 1850) [27] Пейсох (бл. 1855) [28]		III. III. III. III.
III.	Іцко (бл. 1835) [5]	Рася-Перла (1860) [29] Рохель-Лея (1862) [30] Борух-Мордух (1864) [31] Іцко (1866) [32] Фейля-Роза (1870) [33]	[дівчина] [дівчина]	Немає Немає Немає IV. Немає
III.	Нохим-Давид (1842) [8] [X 1856: Варшавська Хая-Гліся (1843)]	Хаїм-Іосель (1863) [34] Шмерко (1865) [35] Глієн [Гігель] (1867) [36] Майка (1869) [37] Тоуба (1872) [38] Хана (1874) [39] Шмуїл (1876) [40] Стерша (1878) [41] Роза (1883) [42] Рувим (1883) [43]	[дівчина] [дівчина] [дівчина]	IV. Немає IV. Немає Немає Немає Немає Немає Немає IV.

III. Меєр-Лейба (1843) [9]	Янкель-Іосиф (1886) [44]		IV.
[X 1862: Матушева Гіся-Рейзя (1846)]	Ігрла (1863) [45]	X 1883: Ратнер Арон-Шмуїл (1869)	Немас
	Матус-Гірша (1865) [46]		IV.
	Елья-Іцко (1868) [47]		IV.
	Рисья (1870) [48]		Немас
	Арон (1873) [49]		Немас
	Мендель (1878) [50]		Немас
	Лена (1880) [51]	[дівчина]	Немас
	Айзик (1884) [52]		Немас
III. Моїсей (1845) [10]	Аврам-Гірша (1865) [53]		Немас
[X 1864: Зороховська Рася (1847)]	Тоуба (1867) [54]	[дівчина]	Немас
	Хая-Бейля (1868) [55]	[дівчина]	Немас
	Меєр-Шмуїл (1870) [56]		IV.
	Хана (1874) [57]	[дівчина]	Немас
	Двейра (1875) [58]	[дівчина]	Немас
	Шмуїл (1877) [59]		Немас
III. Евель (1854) [12]	Іосель-Берціон (1894) [60]		Немас
[X 1872: Голдович Ципа (1844)]			
III. Іосель (1844) [14]	Хаїм-Янкель (1862) [61]		IV.
	Іта-Рохель (1867) [62]	[дівчина]	Немас
	Шмуїл-Іцко (1862) [63]		Немас
	Люба (1875) [64]	[дівчина]	Немас
	Елька (1881) [65]	[дівчина]	Немас
	Арон-Лейзер (1882) [66]		IV.
	Рувим (1884) [67]		Немас
	Лейба (1886) [68]		Немас
III. Аврам (1861) [22]	Давид (1887) [69]		IV.
[X (?): (?) Лея (?)]	Арон (1888) [70]	X 1918	Носовицка Сося (1897)
III. Гілель [Ілля] (1864) [23]	Ісак (1890) [71]		IV.
[X 1889: Тарнопольська Сіма (1876)]	Давид (1891) [72]		IV.
(див. список Тарнопольських [87])	Нехама (1892) [73]	X 1924: Аптерман Олександр (1891) (м. Батурін)	Немас
	Аврам (1894) [74]		Немас
	Ципора (1897) [75]	X 1919: Розенбаум Шмар'я-Мовша (1894) (м. Чернігів)	Немас
	Соломон (1899) [76]		Немас
	Аврам (1902) [77]		Немас
III. Іцко (Ісак) (1867) [24]	Лев (1894) [78]		IV.
	Рувим (1898) [79]		IV.
	Давид (1902) [80]		IV.
III. Шлель (бл. 1870) [25]	Лев (1904) [81]	X 1926	Довниш Маня
	Лейба (1904) [82]		Немас
III. Давид (1848) [26]	Аврам (1873) [83]		IV.
	Сара (1898) [84]	[дівчина]	Немас
	Есфірь (1903) [85]	X 1924: Тарнопольський Рувим (1900)	Немас
	Мера (1907) [86]	[дівчина]	Немас
	Сара-Ребека (1912) [87]	[дівчина]	Немас
III. Лейзер (бл. 1850) [27]	Арон (1874) [88]		Немас
III. Пейсох (бл. 1855) [28]	Меєр-Шмуїл-Моїсей (1871) [89]		IV.
IV. Іцко (1866) [32]	Давид (1902) [90]		Немас
[X (?): (?) Мар'яся (?)]	Іосиф (1904) [91]		Немас
	Аврам (1909) [92]		Немас
IV. Хаїм-Іосель (1863) [34]	Нехама-Сара (1886) [93]	[дівчина]	Немас
	Нісон-Гершон (1888) [94]		Немас
	Янкель (1894) [95]		Немас
IV. Глієн [Гілель] (1867) [36]	Ізраїль-Неух (1897) [96]	Банк Марія (1901) [X 1925]	Немас
[X (?): (?) Фейга (?)]	Пєсья (1899) [97]	[дівчина]	Немас
	Файвін (1904) [98]		Немас
	Меєр (1909) [99]		Немас
IV. Рувим (1883) [43]	Юда-Лейба (1914) [100]		Немас

IV. Янкель-Юсиф (1886) [44]	Естер-Ліба (1913) [101]	[дівчина]	Немає
IV. Магус-Гірша (1865) [46]	Моїсей (1889) [102]		Немає
[X (?): (?) Мера (?)]			
IV. Елья-Іцко (1868) [47]	Моїсей (1897) [103]		Немає
[X (?): (?) Сара (?)]			
IV. Меср-Шмуїл (1870) [56]	Сара (1906) [104]	[дівчина]	Немає
	Ісак (1906) [105]		Немає
IV. Хаїм-Янкель (1862) [61]	Сіма (1888) [106]	X 1913: Лемперт Моїсей-Мордух (1888)	Немає
[X (?): (?) Сулька (?)]	Рохла (1888) [107]	[дівчина]	Немає
	Ципа (1898) [108]	X 1918: Лях Хаїм-Мордух-Файвиш (м.Калош Ковенської губ.)	Немає
IV. Арон-Лейзер (1882) [66]	Гашер (1907) [109]		Немає
[X (1906): Дубавицька Ніхама (1873)]			
IV. Давид (1887) [69]	Сара-Ребека (1912) [110]	[дівчина]	Немає
[X (1911): Дейч Рохіль-Лея (1881)]	Аврам-Нахман (1915) [111]		Немає
	Моїсей (1924) [112]		Немає
IV. Ісак (1890) [71]	Семен (1921) [113]		V.
IV. Давид (1891) [72]	Моїсей (1919) [114]		Немає
[X (1912): Агре Сара-Рівка (1898)]	Бела (1924) [115]	[дівчина]	Немає
IV. Лев (1894) [78]	Есфірь (1924) [116]	[дівчина]	Немає
[X (?): (?) Сося (1899)]			
IV. Рувим (1898) [79]	Нюся (1928) [117]	[дівчина]	Немає
[X (1924): Гельфанд Віра (1901)]			
IV. Давид (1902) [80]	Зіна (1925) [118]	X (?): Шапіро Григорій (1922) (м.Сан-Дієго, США)	Немає
[X (1924): Ліпкіна Гіся (1904)]			
IV. Аврам (1873) [83]	Перль (1902) [119]	[дівчина]	Немає
[X (?): (?) Лея (?)]			
IV. Меср-Шмуїл-Моїсей (1871) [89]	Мольєр (1896) [120]		Немає
[X (?): (?) Ліба-Двойра (?)]	Моїсей-Вольф (1896) [121]		V.
	Аврам (1899) [122]		Немає
V. Семен (1921) [113]	Катерина [123]	X 1978: Черняк (?) (м.Чернігів)	Немає
[X 1947: (?) Ганна (1925)] (не єврейка)			
V. Моїсей-Вольф (1896) [121]	Діна (1914) [124]	[дівчина]	Немає

ТАРНОПОЛЬСЬКІ

I. Ошер (бл. 1740) [1]	Ізраїль (бл. 1760) [2]		II.
	Хацкель (бл. 1790) [3]		II.
II. Ізраїль (бл. 1760) [2]	Єрех-Ідель (1779) [4]		III.
II. Хацкель (бл. 1790) [3]	Рувим (1813) [5] X 1876	Латинська Ліба (1827) (2 шлюб)	Немає
	Моїсей (бл. 1820) [6]		III.
	Вовья (бл. 1825) [7]		III.
		Юда-Лейба (1827) [8]	III.
	Іцко (1828) [9]		III.
	Мойша (ок.1830) [10]		III.
	Хая (1835) [11]	X 1960: Ліберман Іосель (1822) (2 шлюб)	Немає
III. Єрех-Ідель (1779) [4]	Ошер (1791) [12]		IV.
[X (?): (?) Фрума (?)]	Шльома (1802) [13]		IV.
	Ошер-[...] (бл. 1810) [14]		Немає
	Залман (1827) [15]		IV.
	Шмуль [Соломон] (1833) [16]		IV.
III. Моїсей (бл. 1820) [6]	Хаїм (1847) [17]		IV.
	Генья (1852) [18]	X 1873: Купер Юда (1851)	Немає
	Песья-Года (1852) [19]	X 1870: Лемперт Меср (1847)	Немає
	Естура-Рахель (1854) [20]	X 1875: Тарнопольський Елья (1838)	Немає
	Залман (1857) [21]		IV.
	Нилома-Елоїза (1860) [22]	X 1883: Лольвиш Герш (1857) (м.Макулинка Могильовської губ.)	Немає

III. Вовья (бл. 1825) [7]	Ізраїль-Лейба (1862) [23]		IV.
III. Юда-Лейба (1827) [8]	Нафтоній (1850) [24] X 1877	Цинман Броха (1851)	Немас
	Волька (1852) [25]		IV.
III. Іцко (1828) [9]	Файвин (бл. 1860) [26]		IV.
	Хая (1853) [27]	X 1902: (?)	Немас
	Лея (1860) [28]	X 1880: Ремешницький Мордух-Аврам (1860) (м.Слонім Гродненської губ.)	Немас
III. Мойша (Ок.1830) [10]	Нехама-Злата (1859) [29]	[дівчина]	Немас
IV. Ошер (1791) [12]	Залман (бл. 1810) [30]		V.
	Шмухей (бл. 1820) [31]		Немас
	Елья (1838) [32]		V.
IV. Шльома (1802) [13]	Янкель (1820) [33]		Немас
	Гімела (1830) [34]	X 1866: Рябий Моїсей-Давид (1826)	Немас
	Гітля (1831) [35]	X 1, 1861: Баграчевський Зуся (1829)	Немас
		(м.Чернігів)	
		X 2, 1882: Халецький Елья (1801)	Немас
		(м.Чернігів)	
	Ізраїль (1833) [36]		V.
	Юда (1850) [37]		V.
IV. Залман (1827) [15]	Хася (1844) [38]	X 1860: Зуговські Янкель-Нота(1839)	Немас
	Мендель (1855) [39]		V.
	Ошер (1857) [40]		V.
	Ідель (бл. 1860) [41]		V.
	Геля (1862) [42]	[дівчина]	Немас
IV. Шмуль [Соломон] (1833) [16]	Шмуїл-Ізраїль (1865) [43]		V.
	Маня (1858) [44]		V.
	Фейга (1859) [45]	X 1880: Хайкін Аврам (1855)	Немас
		(м.Рідні Могильовської губ.)	
	Ошер (бл. 1860) [46] X (?)	(?) Бейля (?)	Немас
	Сара (1861) [47]	X 1886: Самойловський Іцко (1859)	Немас
		(м.Остер)	
	Мендель (1866) [48]		V.
	Гілен (1868) [49]		Немас
	Мера (1870) [50]		Немас
	Арон (1872) [51]		V.
	Хірума // [52]	[дівчина]	Немас
	Герша (1876) [53]		Немас
	Моїсей (1878) [54]		Немас
	Двейра (1880) [55]	X 1904: Плоцький Герша-Лейба (1877) (м.Борзна)	Немас
	Аншей-Арон (1882) [56]		Немас
IV. Хаїм (1847) [17]	Нехама-Еспула (1869) [57]	[дівчина]	Немас
[X 1868: Сенінова Сіма (1850)]	Перла (1871) [58]	[дівчина]	Немас
	Цніель-Берк (1874) [59]		Немас
	Лейба (1882) [60]		Немас
	Зелда (1886) [61]	[дівчина]	Немас
	[...] (1889) [62]		Немас
IV. Залман (1857) [21]	Моїсей (1885) [63] X 1912	Шульман Рася (1888)	Немас
[X 1879: Тарнопольська Сара (1861)]			
(див. список Тарнопольських [73])			
IV. Ізраїль-Лейба (1862) [23]	Хаїм (1885) [64]		Немас
[X 1884: Гам Гіля (1865)]	Маша (1887) [65]	[дівчина]	Немас
	Блома (бл. 1890) [66]	[дівчина]	Немас
	Ріва (1891) [67]	[дівчина]	Немас
IV. Волька (1852) [25]	Моїсей (1893) [68]		Немас
[X 1877: Донська Фейга (1853)]			
IV. Файвин (бл. 1860) [26]	Ізраїль-Іцко (1882) [69]	(?) Іта (?)	Немас
[X 1894: Тарнопольська Юдася (бл. 1870)]	Хана (1897) [70]	[дівчина]	Немас
V. Залман (бл. 1810) [30]	Двейра (1899) [71]	[дівчина]	Немас
	Герша (1842) [72]		VI.

V. Елья (1838) [32] [X 2, 1875: Тарнопольська Естура-Рахель (1856)]	Сара (1861) [73] Брайна (1865) [74] Двейра (1870) [75] Рахель (1870) [76] Хая (1876) [77] Нехама-Песя (1877) [78] Хася (1877) [79]	X 1879: Тарнопольський Залман (1857) (див. список Тарнопольських [21]) X 1889: Мазиславський Герша (1876) (м.Новгород-Сіверський) [дівчина] [дівчина] [дівчина] [дівчина] X 1911: Гонікман Мендель (1886) (м.Хотин) (?) Естура-Рахель (?) Лемперт Хася (1886) [X 1912]	Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає
V. Ізраїль (1833) [36]	Ошер (1880) [80] X (?) Сроль-Неях (1885) [81] Моїсей (1887) [82] Юда-Ідевь (1889) [83] Неух-Берка (1871) [84] Мендель (1876) [85] Нохим-Арон (1878) [86] Неух (1888) [87] Сіма (1876) [88]	(?) Естура-Рахель (?) Лемперт Хася (1886) [X 1912]	Немає VI. Немає Немає VI. VI. Немає Немає Немає
V. Юда (1850) [37] [X (?): (?) Хая (?)]	Бейля (1877) [89] Сара-Генья (1877) [90] Іцко [Ісак] (1881) [91] Шльома (1884) [92] Ізраїль-Неух (1886) [93] Аврам (1888) [94] Янкель (1892) [95] Сока (1896) [96] Елья (1898) [97] Михаїл (1902) [98] Залман (1904) [99] Лейзер (1904) [100] Баяшева (1906) [101] Самуїл (1909) [102]	X 1889: Рубановський Гілель [Ілля] (див. список Рубановських [23]) [дівчина] [дівчина]	Немає Немає VI. VI. VI. Немає Немає Немає VI. VI. Немає Немає Немає Немає
V. Мендель (1855) [39] [X 1, 1893: (?) Сара-Діна (?)] [X 2, 1914: Жезмер Шифра (?)]	Ізраїль-Неух (1886) [103] Аврам-Іцко (1899) [104] Шидора-Лея (1881) [105]	[дівчина]	Немає Немає Немає
V. Ошер (1857) [40] [X 1877: Теркан Рахель (1858)]	Геня (1885) [106]	X 1907: Бородін Арон-Нісон (1881) (м.Родня Могильовської губ.)	Немає Немає
V. Ідель (бл. 1860) [41] [X 1880: Енкал Хая (1860)]	Янкель-Лейба (1888) [107] Юдка (1896) [108] Шолом (1898) [109] Злата-Маня (1901) [110] Ізраїль-Залман (1902) [111] Елька (1904) [112] Мішей-Залман (1885) [113] Гдалья (1888) [114]	[дівчина] [дівчина] [дівчина] [дівчина]	Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає
V. Маня (1858) [44] [X 1, 1884: Вільська Міра (1864)] [X 2, 1918: Райх Рахель (1868)]	Моїсей-Янкель (1894) [115] Фрума (1895) [116] Самуїл (1900) [117]	X 1918: Вишневський Арон-Лейба (1890) Знойко Антоніна (1902) (2 шлюб) [X 1925] [не єврейка]	Немає Немає Немає Немає
V. Мендель (1866) [48] [X (?): Сегал Рахіль (?)]	Гіля-Самуїл (1900) [118] Нехама-Сара (1901) [119] Мордух (1903) [120] Ревека (1904) [121] Яков (1904) [122] Аврам-Барух (1915) [123] Маріам (1918) [124]	[дівчина] [дівчина]	Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає
V. Арон (1872) [51] [X (?): (?) Рахіль (?)]			

VI. Герша (1842) [72] [X 1862: Рісковська Хава-Маша (1842)]	Залман (1863) [125] Хайм-Давид (1864) [126] Лейба (1866) [127] Ізраїль-Мендель (1868) [128] Янкель (1870) [129] Шейна-Гелья (1872) [130] Менахем-Ман (1874) [131] Гданій (1876) [132] Шмуїл (1877) [133] Хацкель (1880) [134] Хая (1885) [135] Моїсей (1888) [136] Елья (1912) [137]		Немає Немає VII. Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає
VI. Моїсей (1887) [82] [X 1912: Плісецька Геня (1891)]			
VI. Мендель (1876) [85]	Елья (1894) [138] Лейба (1904) [139] Аврам-Саул (1908) [140] Рувим (1911) [141] Софія (1908) [142] Елья (1910) [143] Аврам (1914) [144] X (?) Соломон (1917) [145] Ісак (1910) [146] Фейга (1912) [147] Ейдля-Сіма (1912) [148] Елья (1915) [149] Ася (1911) [150] Нехама-Злата (1926) [151] Роза (1918) [152] Шая (1924) [153] Аврам (1925) [154] Юлія (1926) [155]	Ліпкович Естер (1892) [X 1918] Могилевська Маня (1923) [X 1946] [дівчина] (?) Олександр (?) [дівчина] [дівчина] [дівчина] X (?): Плаксін (?) (СПб, Росія) [дівчина] [дівчина]	Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає Немає VII. Немає Немає VII. Немає Немає Немає Немає Немає
VI. Іцко [Ісак] (1881) [91] [X 1908: Кремер Хана (1884)]			
VI. Шльома (1884) [92]			
VI. Ізраїль-Неух (1886) [93] [X (?): (?) Хася (?)]			
VI. Елья (1898) [97] [X 1893: (?) Есфірь (1896)]			
VI. Михаїл (1902) [98] [X (?): (?) Наталія (?)]			
VII. Лейба (1866) [127]	Давид (1892) [156] Неля (1942) [157]		Немає Немає
VII. Елья (1915) [149]		X (?): Васильєв (?)	Немає

Пояснення до списків:

- Колонка 1:** порядковий номер покоління, починаючи з найдавнішого відомого представника гілки
- Колонка 2:** ім'я (рік народження) [порядковий номер у списку гілки] [X – одруження першим шлюбом (X 2, X 3 – другим, третім тощо; (?) – яким шлюбом невідомо); рік одруження, прізвище та ім'я дружини, рік її народження]
- Колонка 3:** ім'я дитини (рік народження) [порядковий номер у списку гілки]
- Колонка 4:** для доньки: X – одруження першим шлюбом (X 2, X 3 – другим, третім тощо); рік одруження, прізвище та ім'я чоловіка (рік його народження) (місце його проживання); для сина (зі відсутності інформації про дітей): прізвище та ім'я дружини (рік її народження) (яким шлюбом вийшла заміж – якщо не вказано, то першим) [рік одруження]; вказівка на стать дітей, про одруження яких інформація відсутня, надана для полегшення користування списками через складність визначення статевої приналежності суто за іменем
- Колонка 4:** порядковий номер покоління, до котрого можна перейти за порядковим номером у списку гілки (за наявності інформації про дітей)